

POSTANOWIENIE

Dnia 15 marca 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Myszka

w sprawie z powództwa A. W.
przeciwko J. [...] S.A. z siedzibą w Z.
o ustalenie istnienia stosunku pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 15 marca 2016 r.,
skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego w W.
z dnia 5 grudnia 2014 r., sygn. akt VII Pa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w W. VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 5 grudnia 2014 r. oddalił apelację pozwanego J. [...] Spółki Akcyjnej w Z. od wyroku Sądu Rejonowego [...] w W. z dnia 1 sierpnia 2014 r. ustalającego od dnia 1 sierpnia 2013 r. dalsze istnienie stosunku pracy nawiązanego na podstawie umowy o pracę zawartej pomiędzy powódką A. W. a pozwanym (pkt 1), oddalającego powództwo w pozostałej części (pkt 2), a w pkt 3 zasądzającego od pozwanego na rzecz powódki kwotę 77 zł tytułem kosztów procesu oraz w pkt 4 nakazującego pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 4.200 zł tytułem kosztów sądowych.

W sprawie tej ustalono, że powódka była zatrudniona u pozwanego od dnia 3 listopada 2008 r. na podstawie umowy o pracę na czas określony, a od 1 czerwca 2010 r. na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony, ostatnio na stanowisku

specjalisty ds. prawnych. W zakładzie pracy pozwanego odbywały się cykliczne posiedzenia, na których omawiane były miesięczne raporty o prowadzonych przez pracowników sprawach sądowych. Na jednym z posiedzeń w dniu 17 stycznia 2013 r. zarząd pozwanej, bez zgłoszenia jakichkolwiek uwag, zatwierdził raport działu prawnego za grudzień 2012 r. Na posiedzeniu z 22/23 stycznia 2013 r. do tego samego raportu zgłoszono już uwagi w zakresie spraw prowadzonych przez powódkę, które dotyczyły przede wszystkim postulatów przyśpieszenia kierowania spraw do komornika, czy uzupełniania informacji w prowadzonych sprawach o wszystkich powołanych świadków. Od 24 stycznia 2013 r. powódka przebywała na długotrwałym zwolnieniu lekarskim. W dniu 25 kwietnia 2013 r. przeprowadzono kontrolę prawidłowości wystawionego zaświadczenia lekarskiego o niezdolności do pracy powódki z powodu choroby za okres od 26 kwietnia do 6 maja 2013 r. Decyzją z dnia 7 czerwca 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmówił powódce prawa do zasiłku chorobowego, uznając ją za zdolną do pracy od dnia 26 kwietnia 2013 r. Powódka stawiała się w pracy w tym dniu przedstawiając zaświadczenie z ZUS oraz wniosła o udzielenie urlopu na żądanie. W dniu 29 kwietnia 2013 r. złożyła kolejny wniosek o udzielenie dwóch dni wolnych w okresie od 29 do 30 kwietnia 2013 r. w związku z koniecznością sprawowania opieki osobistej nad dzieckiem. Następnie 30 kwietnia 2013 r. powódka złożyła pozwanemu oświadczenie o wypowiedzeniu umowy o pracę z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia, tj. ze skutkiem na dzień 31 lipca 2013 roku, jednocześnie wnosząc o udzielenie w okresie wypowiedzenia urlopu wypoczynkowego, na co pozwany wyraził zgodę. W dniu 10 maja 2013 r. powódka, w wyniku badania ginekologicznego, powzięła wiedzę o możliwym jej stanie ciąży, ale lekarz prowadzący odmówił wówczas wystawienia stosownego zaświadczenia lekarskiego o wczesnym stanie ciąży. Powtórne badanie wykonane w dniu 7 czerwca 2013 r. potwierdziło, iż powódka jest w ciąży, dlatego 19 czerwca 2013 r. złożyła pozwanemu oświadczenie o cofnięciu wypowiedzenia umowy o pracę ze względu na jego złożenie pod wpływem błędu, który polegał na niewiedzy o stanie ciąży. Pozwany pismem z dnia 29 lipca 2013 r. poinformował powódkę, iż jej oświadczenie o cofnięciu wypowiedzenia umowy o pracę jest bezskuteczne i uznał, iż umowa o pracę rozwiąże się 31 lipca 2013 r. W tym dniu sporządził i wydał

powódce świadectwo pracy, wskazując w nim, że stosunek pracy ustał w wyniku rozwiązania umowy o pracę za wypowiedzeniem przez pracownika. Powódka od 12 czerwca 2013 r. do dnia porodu przebywała nieprzerwanie na zwolnieniach lekarskich. W dniu 10 stycznia 2014 r. powódka poinformowała pracodawcę, iż 1 stycznia 2014 r. urodziła dziecko i w związku z tym chce skorzystać z przysługującego jej urlopu macierzyńskiego w pełnym wymiarze.

Sąd Rejonowy uznał, że powódka złożyła pracodawcy oświadczenie o rozwiązaniu umowy o pracę pod wpływem błędu, którym była ówczesna niewiedza o stanie ciąży. Gdyby taką wiedzę posiadała, to nie dokonywałaby wypowiedzenia umowy o pracę. W ocenie Sądu pierwszej instancji błąd ten był na tyle istotny, że uzasadniał uchylenie się powódki od złożonego oświadczenia woli, argumentując, że prawo do uchylenia się od skutków oświadczenia woli złożonego pod wpływem błędu jest prawem podmiotowym kształtującym, a jego skutki (unieważnienie czy też ubezskutecczenie czynności prawnej) powstają z chwilą złożenia pracodawcy stosownego oświadczenia na piśmie, ale działają *ex tunc*. Oświadczenie woli złożone pod wpływem błędu jest nieważne od początku, tj. od chwili jego złożenia, dlatego, skoro nie było wypowiedzenia umowy o pracę, to oświadczenie woli pracodawcy o jego przyjęciu stało się bezprzedmiotowe i nie mogło dojść do rozwiązania umowy o pracę. Dlatego sporny stosunek pracy nie został rozwiązany i trwa nadal i to nieprzerwanie.

Sąd Okręgowy w pełni podzielił stanowisko Sądu Rejonowego, dyskwalifikując przy tym bezzasadne argumenty pozwanego, że zamierzał on złożyć powódce oświadczenie o rozwiązaniu umowy o pracę bez wypowiedzenia z jej winy, ale wyrażając chęć polubownego zakończenia sporu zgodził się na wypowiedzenie umowy o pracę przez powódkę. Takich okoliczności pozwany nie udowodnił, „przeciwnie ustalono, że pozwana nigdy nie złożyła oświadczenia o rozwiązaniu umowy o pracę w trybie art. 52 k.p.”, przeto chybiony okazał się zarzut naruszenia art. 8 k.p. Ponadto w sprawie stosunek pracy nie został rozwiązany „i trwa nadal i to nieprzerwanie”, przeto nie doszło do naruszenia art. 48 § 1 w związku z art. 264 § 1 k.p.

W skardze kasacyjnej pozwany zarzucił naruszenie 1/ art. 48 § 1 k.p. w związku z art. 264 § 1 k.p. przez nieuwzględnienie uchybienia przez powódkę

7-dniowego terminu do uchylenia się od skutków oświadczenia woli złożonego pod wpływem błędu i wytoczenia w tym czasie powództwa, oraz 2/ art. 233 § 1 k.p.c. przez pominięcie tego, że zamierzał rozwiązać z powódką umowę o pracę bez wypowiedzenia z winy pracownika, przeto w świetle ciężkiego naruszenia przez powódkę podstawowych obowiązków pracowniczych uwzględnienie jej roszczenia było sprzeczne z zasadami współżycia społecznego w postaci zasad uczciwego postępowania i dbałości o zakład pracy (8 k.p.). Uzasadniając wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał na istnienie w sprawie istotnych zagadnień prawnych w zakresie określenia terminu do uchylenia się przez pracownicę w ciąży od skutków oświadczenia woli o wypowiedzeniu umowy o pracę złożonego pod wpływem błędu oraz wskazania terminu do wytoczenia powództwa o ustalenie istnienia stosunku pracy po uchyleniu się od skutków oświadczenia woli złożonego pod wpływem błędu. Istnieje też potrzeba wykładni art. 48 § 1 k.p. w związku z art. 264 § 1 k.p. w zakresie możliwości zastosowania w drodze analogii ww. przepisów do określenia terminu do uchylenia się przez pracownicę w ciąży od skutków oświadczenia woli złożonego pod wpływem błędu i wytoczenia powództwa w sprawie o ustalenie stosunku pracy.

Wskazując na powyższe skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi drugiej instancji, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i orzeczenie co do istoty sprawy poprzez oddalenie powództwa w całości, a także zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie zasługiwała na przyjęcie do merytorycznego rozpoznania. Pozwany twierdził, że jego skarga powinna zostać rozpoznana z uwagi na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne związane z „określeniem terminów do uchylenia się przez pracownicę w ciąży od skutków oświadczenia woli o wypowiedzeniu umowy o pracę złożonego pod wpływem błędu oraz do wytoczenia powództwa o ustalenie istnienia stosunku pracy na skutek

złożonego oświadczenia o uchyleniu się od skutków oświadczenia woli złożonego pod wpływem błędu". Sąd Najwyższy nie podziela poglądu skarżącego o występowaniu w sprawie takiego zagadnienia prawnego, wobec czego wskazana okoliczność nie była wystarczającą przesłanką warunkującą potrzebę merytorycznego rozpoznania skargi kasacyjnej. Przede wszystkim należy podnieść, że „istotnym zagadnieniem prawnym” w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, powstałe na tle konkretnego przepisu prawa, dotąd nierozstrzygnięte w orzecznictwie, którego analiza może przyczynić się do rozwoju jurysprudencji. Musi ono zarazem być rzeczywiste w tym znaczeniu, że jego wyjaśnienie jest podyktowane realnymi i poważnymi trudnościami interpretacyjnymi, zarówno przy rozpoznawaniu konkretnej sprawy, jak i przy rozstrzyganiu innych podobnych spraw (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02, LEX nr 57231; z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, LEX nr 424365 oraz z dnia 31 stycznia 2013 r., II CSK 479/12, LEX nr 1293729). Tymczasem w prawie pracy nie zostały uregulowane terminy do uchylenia się od skutków prawnych wadliwych oświadczeń woli, przeto z mocy art. 300 k.p. znajduje zastosowanie art. 88 § 2 k.c. o rocznym terminie na uchylenie się od skutków prawnych oświadczenia woli złożonego pod wpływem błędu, jakkolwiek Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 23 września 2014 r., II PK 269/13 (LEX nr 1541199), uznał, że właściwy termin do uchylenia się od skutków wadliwego oświadczenia woli zostaje zachowany w razie zgłoszenia gotowości podjęcia pracy po wykryciu błędu i powinien wynosić 7 dni, liczonych od dnia wykrycia błędu, a termin do wniesienia odwołania biegnie od dnia niedopuszczenia do pracy pracownicy, która skutecznie uchyliła się od skutków wadliwego oświadczenia woli. Ponadto i przede wszystkim skarżącemu umknęła uwagi przesądzająca w sprawie okoliczność, że powódka od dnia 12 czerwca 2013 r. do dnia porodu korzystała z nieprzerwanych zwolnień lekarskich ze względu na stan ciąży, które ewidentnie usprawiedliwiały potencjalne niedochowanie spornych terminów prawa pracy, o których pozwany nie informował powódki w bezpodstawnie negatywnej reakcji na cofnięcie wadliwego wypowiedzenia złożonego pod wpływem istotnego błędu (niewiedzy o stanie ciąży w dacie dokonanego wypowiedzenia umowy o pracę).

Odnosząc się do drugiej wskazanej przesłanki przyjęcia skargi do rozpoznania przedstawionej przez skarżącego (potrzeba wykładni art. 48 § 1 k.p. w związku z art. 264 § 1 k.p.), należy wskazać na ugruntowane stanowisko judykatury, że w przypadku powołania się na art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. skarżący ma obowiązek nie tylko określić przepisy wymagające wykładni, ale także wskazać poważne wątpliwości interpretacyjne związane z ich stosowaniem wraz z podaniem doktrynalnego lub orzeczniczego źródła tych wątpliwości bądź rozbieżności w orzecznictwie sądów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 20 lutego 2014 r., III SK 63/13, LEX nr 1455742). Dodatkowo niezbędne byłoby wykazanie, że wskazane podstawy kasacyjnego zaskarżenia nie doczekały się wykładni bądź ich niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które należy przytoczyć (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 19 lutego 2014 r., I PK 269/13, LEX nr 1646096). Przenosząc to stanowisko na grunt rozpoznawanej sprawy należy wskazać, że językowa redakcja zarówno art. 48 § 1 k.p. ani art. 264 § 1 k.p.c. nie budzi istotnych wątpliwości interpretacyjnych. Dodatkowo kontrowersje dotyczące terminów będących przedmiotem wątpliwości skarżącego zostały już rozstrzygnięte w powołanym powyżej orzeczeniu Sądu Najwyższego, a skarżący nie powołał orzeczeń będących w opozycji do przedstawionego stanowiska najwyższej instancji. Przede wszystkim jednak skarżący pominął wyżej ujawnione okoliczności nieprzerwanej niezdolności do pracy powódki, co wykluczało niezwłoczne zgłoszenie gotowości do pracy po uchyleniu się od skutków prawnych dotkniętego istotnym błędem wypowiedzenia umowy o pracę, jak i terminowe wytoczenie stosownego powództwa w okresie udokumentowanej niezdolności do pracy, która ponadto i w każdym razie usprawiedliwiała przywrócenie potencjalnie uchybionego terminu w rozumieniu art. 265 k.p. W konsekwencji oczywiście bezzasadny kasacyjny zarzut naruszenia art. 8 k.p. nie wymagał żadnego komentarza.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c.

